

pravim. Ne izdajamo se, dobiček je vendar pre-majhen. Kupi si za tistih 200 K, ki si jih menil tako brezkoristno izmetati, kravo kot na-domestek zaklane kose!

Iz sv. Marjete v Rožni dolini. Znano je po-stopanje črnihov: v nemiru in hujkanju iščejo veselje, visoki voditelji hočejo biti, brez da bi imeli kakšne zmožnosti. Vsecega opusajo in in vse jim pride prav! Požrlji bi najraje vsako-gar, kdor ne trobi v njih rog. „Mir“ je gno-jišče teh umazanih napadov. Seveda postaja „Mir“ tudi oseben in se vtika celo v družbinske razmere. Pred kratkim je celo skušal potegniti v svoje blato pridno gospodinj, ki je že pošteno delala, ko je ležal „Mirov“ dopisun že v Abra-hamovem naročju. Taki napadi so nesramnost in da zamore „Mir“ tako nesramno napadati, zato se je skril za ljubljanske porotnike. Ali ti klerikalni poštenjakovi naj bi vpoštevati be-sede Logausa: „Willst du fremde Fehler zählen, heb' an deinen an zu zählen; — iat mir recht, dir wird die Weile zu den fremden Fehlern fehlen“...

Novice.

Vsem prijateljem, naročnikom, somišljenikom in sodelavcem voščilno uredništvo in upravnštvo vesele in srečne praznike!

Volitvi! Potrpajte, — takoj po praznikih obja-vimo listo svojih kandidatov. Nemočmo pre-hitro izročiti naše moč grdi hujkariji! Ali pravočasno pridemo z imeni. Delajte neumorno!

Za volitve treba pomniti še sledeče točke: 1. Od volilne pravice so izključeni: ženske; inozemci (kdor je pristojen v drugo državo, n. p. na Ogrsko, Hrvaško itd.); kdor ni vsaj 1 leto v občini; aktivni vojniki; kdor atoji pod kuratelom; kdor je v konkurzu; očet, katerim se je odvzela očetovska moč čez lastne otroke po sodnji; kdor uživa ubožno podporo; kdor je kaznovan zaradi zločina (5 let po prestani kazni imajo volilno pravico vsi, ki so bili obsojeni na manj kot 5 let ječe); — 2. Vsak volilec naj vpregleda v volilno listo, ali je vpisan. Ako ni, naj takoj vpisanje zahteva. Vsakega volilca dolžnost je, da reklamira! — 3. Pismena re-klamacija se glasi tako-le:

„Občinskemu uradu v... Glasom rojst-nega lista sem rojen dne... in glasom do-movnice v Avstrijo pristojen. Več kot 1 leto že stanujem v tej občini (stev...) Zaskvam tedaj vpisanje v volilno listo. (Podpis)“

Tei reklamaciji je priložiti vojaški pas ali delavsko knjižico. — Toliko naj vsakdo vpo-števa! Na delo!

„Kmetaka zveza“, tako imenujejo klerikalci pešek, katerega hočejo kmetom v oči namrositi. No, „kmetaka“ zveza je zdaj svoje kandidate postavila. Ti klerikalni kandidati so: Franc Pišek, dr. Tonče Korošec, dr. Jožek Povalej, profesor Robič, dr. Benkovič in hofrat Ploj. Torej med 7 kandidatom „Kmetake zveze“ sta le 2 kmeta, nadalje 1 kap-lan, 3 doktorji in 1 profesor!!! To je farsko-dobratska zveza!!!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Častni občani v Pobrežu. Nek velespošto-vani, nam osebno znani kmet od sv. Urbana je bil pri nas ter pripovedoval sledeče: Ko sem čital v Štajercu dopis iz Pobrežja pri sv. Vidu niže Ptnoj glede imenovanja častnih občanov Jožefa Zelenika, bivšega načelnika ptojskega okrajnega zastopa in drugih, moral sem se sme-jati ter vprašal se, kakšni močje neki le mo-rajo biti odborniki občine Pobrežanske, ki tako lahkomiseljno imenujejo gospode brez vsakih zaslug k svojim častnim občanom ter se zasra-mujejo s tem pred vsem svetom. Ta velika čast Zelenika niti v domači občini in fari ni dole-tela zaradi njegovih nezaslug. Volila ga je bila sicer domača njegova občina Vintarovci v obč. odbor, v krajni šolaki svet in za cerkvenega ključarja; a ker nič ni storil, zgubil je nazadje vse te častne službe, kakor je propal tudi za-radi slabega gospodarstva kot načelnik s svojimi v okrajnem zastopu. Lahko bi mu bilo vsaj za ceste v domačem kraju vsaj nekaj storiti; a tudi tega ni hotel, ker je sramežljiv zaslug. Kaj si neki misli zdaj Zelenik, ko hodi po lepi urban-ski cesti, katero je napravil zdajni okrajni odbor in kaj bi rekel, ako bi urbanaka občina imeno-

vala g. Orniga zaradi te zasluge svojim častnim občanom? — Gotovo bi zagnala prvaška stranka po svojih častnikih strašen krik in vriak, da kaj takega je nezaslišano in velika pregreha zoper narod. Kaj ne? Pa g. Ornig ne hrepeni po tej časti. Njega slavi in hvali dovolj njegovo pošteno delo za obč. blagor.

Župnik Mikuš v Št. Jurju ob južni železnici je pričel raz prižnice divjati. Naša potrpečljivost ima tudi gotove meje in pričeli bodemo tako odločno vojako proti političnočim farjem, da se bode čul naš glas v vsaki škofiji in tudi v pape-žovi palači. Ta fajmošter Mikuš je imel na sv. Jožefa dan pridigo, v kateri je naravnost nesramno lagal in obrekoval. Lagal je v Božji hiši, da je „Štajerc“ prepovedan, da ga je brati greh, da ni areče v hiši, kjer se nahaja „Štajerc“ in da vera zaradi „Štajerca“ peša. Končno pa je rekel Mikuš: Zene, ki imate take močje, da berejo „Štajerca“, ne bodite jim pokorne temveč iztrgajte jim ta list iz rok in ga zažgite. Vpil je pri temu, kakor da bi znorel: Le proč, le proč s „Štajercem“, le proč... Mi pa pravimo: Le proč s takimi duhovniki, kakor je ta Mikuš, le proč s njimi, ki zlorabljajo svoj posel, da delajo zdražbo v družini, ki omadežujejo Božji bram! In ako ne bode Mikuš svoj lažnjivi jezik držal, prinesel bode „Štajerc“ nekaj na svetlo, kar mu gotovo ne bode všeč. Kajti ta hujka-joči „gospod“ ima veliko putra na glavi. Klin s klinom!

Smola. Ko bi se sledeči slučaj naprednjaku prigodil, čenčarili bi prvaški listi, da je to „kazen Božja“. Na nedeljakem shodu v ptnjaki čital-nici bil je tudi posestnik Repič iz Zagorč. Ko se je mož z vozom vrnil, prebrnil je voz blizo Maturna. Teško ranjena žena je ostala pri dr. Jurteli. Poleg tega sta ranjena Repič in neka gospodična. „Kaj vse st'ri ljubezen“ do — farskih shodov!

Hitro zdravilo. „Grazer Tagblatt“ piše iz Ormuža: Pred kratkim je izginil nakrat konci-pijent dr. Omulec in načelnik okrajne bolnišnice blagajose, član ravnateljstva okrajne posojilnice itd., znani prvak Štefan Pernat. Gospod dr. Omulec in posojilnični knjigovodja Korošec sta se takoj v Ptnj odpeljala, da bi našla Pernata, ali samanj. Čez par dni pa se je vrnil Pernat s svojo soprogo, ki je bila medtem izvedela, da se nahaja v Gradcu. Pravi, da se mu je hipno zmešalo in je bil to vzrok bega. Zdaj hodi Pernat zopet zdrav okoli... Hm, hm! Čudo-vito hitro je bil Pernat osodavljen. Čujemo, č. se je nahajal tudi v Mariboru. Menda mu je osdravila električna moč močgane. Res, priporo-čati bi bilo zdravilo vsem — bolnikom. Hm, hm!

Iz Št. Janža na Vinski gori se nam poroča, da so občinske volitve v 1. razredu razvojničene zaradi prvaških aleparij. V 2. in 3. razredu je napredna stranka zmagala in se je to potrdilo. Dne 3. t. je bila prvaška občinska seja. Moža-karji so pojedli pri tej priliki čeli kruh in spili 4 litre šnopa. Ja, ti klerikalci pa ne pijejo — vode. Ali fejt junaki so pa le! Janes Vi-demšek, občinski „ratman“ in cerkveni ključar je bil 14. t. na šostanjski okrajni sodnji obsojen na 48 ur zapora oz. na 20 K globe. Svoj jezik ni znal držati in je blatil po klerikalni navadi. Takšne so razmere v Št. Janžu na Vinski gori, ali kmalu se bodo spremenile!

Zopet prvaška tatvina. Od špana v Cvet-kovih smo dobili sledeči popravek, katerega radovoljno objavimo, ako ravno nam stvar še ni jasna: Z ozirom na § 19 tist. zakona zahtevam, da sprejmete naslednji popravek glede notice „Zopet prvaška tatvina“ v št. 11. lista „Štajerc“: 1. Ni res, da sem soudeležen pri tatvini šivine in so me vled tega zaprl ampak res je, da sem vled ukradenega mi pečata in živinskega lista ter vled krive izpovedbe pravega storilca prišel v sumnjo skrivnje ter bil vled tega are-tiran. Andrej Mohič. Cvetkovci. dne 20. marca 1907. — Opomba uredništva: Dobro, mi lahko temu popravku verujemo, lahko pa mu tudi ne verujemo. Popravek po § 19 ni dokaz! Kadar nam dokaže g. župan sodnjako, da je nedolžen, takrat bomo to svojim čitateljem tudi pove-dali. Dolej pa stoji trditve proti trditvi. Prav čudno se nam tudi dozeva, da ni pisan po-pravek od župana samega in da je poslan iz Maribora. Torej, ven z dokazi!

Farški kandidat dr. Povalej pač ne pozna zlatega pregovora: brez cvenka ni kruha, brez dela dela lenuha! 21. t. m. se je ta alavni finančni komisar in kandidat faroških kuharic — kakor se nam iz Žalca poroča — vozil od farovža do farovža, od Poncija do Pilatua. Ali noben farizej mu ni dal toliko cvenka, da bi mogel plačati voznika. Pri Bazničovi gostilni je ponudil ta alavni kandidat vozniku 4 K. Po-misliti se mora, da je peljal voznik možakarja celi dan po farovžih, da je živel na svoje troške in da je vzdržal tudi konja iz lastnega žepa. Moč je zahteval vsled tega 8 K. Tega denarja pa kandidat ni imel in se je valed tega izgo-voril, da bode petrovski kaplan Jančič svoto povrnil. Res je tudi, da je mežnar vozniku 8 K prinesel. Ali kmetje praviyo: Takih poslancev pa ne potrebujemo! Zita ne pozna od zelja, denar pa mu je prva skrb...

Iz Ponikve se nam piše: Srečal sem pred kratkim tercialko, ki je nesla celjako klepetaljo domu. Povedal sem ji na vprašanje, da grem na pošto po „Štajerca“. Seveda — ogenj v strehi! Pravila mi je, da ne dobim odvze itd. Glavni klerikalec v Ponikvi je pač Jaka Jesih. Ali on in njegove tercialkke hočejo pač požreiti „Šta-jerca“, pa ne bo šlo! Tercialkke bi raje v postu ne hodile po gostilnah in plesale pri harmoniki. — to bi bilo bolj krščansko nego neumno po-ovanje čez „Štajerca“

Iz Trbovlja čujemo, da napada in psuje neki neumnež iz Ostrevier I naš list. Ime za danes še zamolčimo, ali ako bode treba, povemo tudi ime!

O dr. Benkoviču, kateremu se ne sme reči, da je Crenkanič, nam piše zavedni kmet: Ben-kovič je res fejt „peb“. Imel sem lani neko neumno tožbo, za katero me je zagovarjal dr. Božič iz Celja, mojega nasprotnika pa dr. Ben-kovič. Ko sem propadel, zaračunal mi je dr. Božič za 4 kratno pot iz Celja K 170, — dr. Benkovič pa za 3 pote v Sevnico K 192. Voli in junčki so mu dišali, pa junčki še živijo in jaz tudi! Benkovič pač „ljubi“ kmeta, ljubi ga iz srca v najzadnejši žep!

Župnik v Dobrni je pridigoval 3. t. na pri-žnici, da ni res, kar je „Štajerc“ o kaplanu Schreinerju pisal. Rekel je, da je to nesramno obrekovanje in da je žalostno, da se ljudi naj-dejo, ki svoje duhovne obekujejo. Mi pa pravimo in smo pripravljeni to pred vsa-ko sodnijo dokazati: „Res je, trikrat res, kar smo pisali o Schreinerju! Kaplan ne stori svojo dolžnost! In tako tudi ni dal blagoslova dvema ženakoma, ki sta poklekili pred Najsvet-jejšim. Vi, župnik, nikar se ne potegujete za hujskajočega kaplana, kajti drugače si bodedo mislili, — da giba vkup striha.

Napredna zmaga v Volskem dolu 18. t. se je vršila v Vuhovskem dolu občinska volitev. Prvaški klerikalci so delali na vse kripile, da obdrži nadvlado v svoji roki. Grozilo se je kmetom, ki imajo od posojilnice kaj denarja, da se jim odvzame, ako ne volijo farsko. De-hant Žižek iz Jarenine in nadučitelj Sle-kovec sta agitirala s svojimi podrepaniki Ru-sec, Senekovič, Danko Pestinšek itd. od hiše do hiše. Ali naprednjaki so držali svoje prepričanje višje nego prvaško hujkarijo. Zmagali so po-polnoma. Ko je bila napredna zmaga v 3. raz-redu gotova stvar, potegnil jo je dehanst s svojimi ovcami. Slepapariti so hoteli črnui s poobla-stili. Tako je zmagalo napredno prepričanje. Živel!

Glavni shod filijalke c. k. kmetijske družbe v Veliki Nedelji se je vršil 17. p. m. Načelnik g. Fincher je podal poročilo, kateremu je posneti, da se je filijalka prav lepo razvila. Stavila se je n. p. zahteva, da se vsa vi potom državnih in dežel-nih podpor 4 bikov, 4 juncov in 5 petelinov. Poleg tega je prišlo za člane v promet: razna travna semena (K 588), amerikanških trt (K 4319), umetnega gnoja (K 5138), poljedel-skih mašin (K 1365), razne stvari (za čes 2000 K). Za dobavo bikov, mašin itd. je izdala fili-jalka čes 594 K, za trstno in drevesno šolo K 557. Drevesna šola obhaga čes 8000 cepljenih dreves, trsna šola čes 10 000 cepljenih in 5000 pokorenjenjenih amerikanških trt. Filijalkina vrta sta tudi zelo bogata. Preteklo leto je obdržala filijalka 2 shoda; na enem je predaval gospod učitelj Bellé o Madjarstvu, vinogradništvu in

gnojenju. Na žitnem polju g. Sovine v Tergovcu in na Medikovem travniku se je napravilo velenjivih posevkov z umetnim gnojem. — G. blagajnik Skvorc je podal poročilo o blagajni. Dohodki filijalke v preteklem letu so znašali K 13.697, izdatki pa K 13.036. Razvitek filijalke kažejo te številke: Blagajniški promet l. 1904 je znašal K 414, l. 1905 K 9.754, l. 1906 pa že K 26.733. Podružnica je hotela uresničiti tudi združno klet; ali nekaterim vinogradnikom gre menda še predboro, tako da so načrt izjalovili. Shod je izvolil potem sledeči odbor: Predsednik Joh. Flucher, namestnik T. Senjor, blagajnik g. Skvorc, odborniki A. Mikl, I. Kosar, I. Zolmir, I. Meško in I. Wernig; nadalje za Sardinje, za Tergovce A. Križanec, za Vičance M. Medik, in F. Školec, za Senožče A. Karlo in za Sodince H. Irgolič. Na občni zbor se je odposlalo gg. Flucher, Goedike, Mikl in Skrlc. Zboru se bode predložilo te-le predloge: 1. Glavni odbor naj dela nato, da se zmanjša zemljiški davek vsaj za 20%. — 2. Država naj prispeva vsaj 30% stroškov za regulacijo bregov pri potokih. Shod je dokazal krasno delo te gospodarske organizacije in je le upati, da se združijo v tej kmetijski družbi vsi gospodarji!

Iz Vrhloga pri Slov. Bistrici smo obljubili v zadnji številki. prinesli primerni odgovor na Sušnikove laži. Evo! V „Fihposu“ je hotel župnik Sušnik svet nafarbati, da so pri občinskih volitvah naprednjaki propadli. Sušnik pravi: Med 18 odbornikov je 10 katoliško-narodnih moč. Ni res, vseh 18 je dobrih katoličanov, vsak teh moč je boljši katoličan nego župnik Sušnik, ki še 4 božje zapovedi ne izpolnjuje. Ali ravno tako res je, da ni bil voljen niti eden Sušnikovih podreptikov. Zakaj neki tako zavijate, vi Sušnik? Vkljub temu, da ste se v Trnovah okoli poštenih hiš klatili kakor lisjak okoli kurnika, ni nič pomagalo. Občani še dobro vedo, kako ste hoteli nekaterim plačila nakopavati, drugim vašim podreptikom pa z lažmi plačila olajšati! Očetje in sinovi fantje se še dobro spominjajo, kako ste jih hoteli v ječo spraviti, ako bi vam moč Kresnik tega ne preprečil! Pustite Kresnika le v miru, on vodi občino v najlepšem redu že čez 30 let in so ga občani zaradi njegovih zaslug leta 1905 častnim občanom imenovali. Za Kresnika je dovolj prostora v Vrhlogu, ali vam ga bode menda kmalu zmanjkalo. Sicer pa v vprašano odločno župnika Sušnika: Kje pa je ranjke Urške za cerkvene potrebe izročeni denar, ki je bil v hranilnici založen in je izgubil kakor kafa? Jako piškavi je izgovor, da se je porabil cvenk za malarijo, kor itd., kajti za ta dela se je nabralo dovolj denarja. Menda zato, ker bi radi z občinskimi denarjem tako ravnali, kakor ste ravnali z denarji Urške, zato si želite Kresnika iz občine. Ranjka Urška je prosta večkrat moše: glejte, da ne dobi ta gladovjak Sušnik svoj denar v roke. In čena je raje brez spovedi umrla, kakor da bi bila Sušnika poklicala. Kajti vedela je, da bi jo Sušnik pri spovedi ne vprašal za grehe, temveč le za denar. Dosti korakov je napravil Sušnik v svojem hujkanju; preostaja mu še zadnji korak — pot iz Črešnjavca. Miruje, g. župnik, drugače se zmenimo o nekem ekvivnem porodu, o krvavih plahtah i. t. d. Caspico?

Iz sv. Ožbalda pri Trojanah se nam piše: 18. t. m. je umrla žena posestnika Franca Smerkola. Posestnik ne trobi v farški rog. Zato huda jeza pri fajmostru. Posestnik je prošil, naj bi se čeno tam pokopalo, kjer je vsa njegova družina pokopana: hotel je to tudi plačati. Ali župnik Janez Piškar ni tega dovolil, samo da pokaže svojo moč. Kadar pa spoveduje, mu mora dati vsak posestnik po 1 krono. Potem udriha raz prišnice čez naprednjake. Ko je umrla žena ključarja Zavrbi, rekel je župnik vdovcu: kamor hočete, jo pokopljem. Zakaj? No, Zavrbi je farški podreptnik. Ali ako stoji stvar tako, naj pa župnik tudi pri farških podreptnikih pobira, naprednjake pa naj pusti pri miru. Dokler ga pa vsi posestniki plačujejo, imajo tudi vsi enako pravico! Pa amen!

Kaplan Alojzij Leben iz Kač si pač domislije, da je velik gospod. Ta mladi bojvnik klerikalizma podučuje tudi na nemški šoli v Ravni pri Mariboru. Šola je kakor rečeno, nemška in le verouk se podučuje v slovenščini.

To je seveda malo čudno. Zato je predlagal član krajnega šolskega sveta g. Trinko, naj se podučuje tudi verouk v nemščini. Seveda velika jeza pri kaplanu. Takoj je prišel grdo gledati in dejal v šoli otrokom, da ne bode v nemščini podučeval, pa če se vsi Radvinčanje na glavo postavijo. Posebno sovraži ta kaplan zdaj predlagatelja g. Trinko. In ker na njemu ne more izpustiti jeze, izpusti je nad otroci. 18. t. m. je ubil mali fantič g. Trinko, ki hodi v prvi razred, med poučkom muha. Muha pač ni tako vpila kakor prašč, da bi motila pouk; ali ka-tehet je imel dovolj povoda, pognati oba sinova g. Trinkota iz šole domu, jima je nadaljni obisk verouka prepovedal, ju opoval in je imenoval g. Trinkota pred vsemi otroci mišvedneža, ki noče moliti. Tudi je rekel, da so goste g. Trinkota sami divjaki. Res, veliko potrpljenja mora imeti človek, da ne prekipe jeza, ki se mora razviti vsled takega hujkanja. Ako noče Leben podučevati, presta mu pot, — naj se pobere kamorkoli hoče. V Avstriji hvala Bogu ne primanjkuje boljših duhovnikov. Ali enkrat za vselej bodi povedano, da je tako sramotno postopanje vzrok, da peša vera celo med nežno mladino. G. Trinko priporočamo, naj da kaplanu priliko, da dokaže svoje peovke pred — sodnijo!

Župnik in učitelj v sv. Ožbaldu pri Brežicah sta prava dobra prijatelja. To je sicer lepo; ali lepo ni, da kašeta svoje prijateljstvo na čudni način. Zdaj bodita še na Kapljo in se obnašata tako, da ljudje kar strmiyo in se za glave prijemljejo. 28. svečana sta bila na Kaplji. Že pri belemu dnevu sta se z ženskami tako „dobro“ imela, da ni za popisati. Učitelj je v hiši z neko gospodično tako ravnal, da jih je dobil po buči, — župnik pa je leta' okoli z neko omoženo ženako. Sla sta še v drugo krčmo in jo proti polnoči iz Kaplje odkarila. Pri Gottankovem mlinu pa sta baje župnik in učitelj „eksercicije“ brala. Seveda, po zimi se kome ne pasijo in učitelju tega tudi ne zamerimo. Pač pa župnik, ki vpije rat prišnice, da je bolje Mohorjove bukve kupovati kakor te „gufne“ časopise. Hm, hm, ali se v Mohorjevih bukvah take reči učijo? Sicer pa ima ravno ta župnik presneto slabi red. Tako n. p. nimr ne organista ne mežnarja. V mežnarji ima staro ženko, ki poseduje sicer precej denarja, ki pa je prealaba, da bi goala zvonove. Organista pa ne vzame ta velečastiti prijatelj nežnega spola. Hm, hm, treba se bode malo resneje popečati s tem gospodom.

Iz Središča je prinesel „Fihpos“ članek, v katerem se hoče oprati prvaški Bratstva, ker je poročal naš list v 7. števil. resnični umor starke Marije Dečko. Čudno, celih 6 tednov je kuhel ta Bratstva svojo jeso in skuhal končno kopel v „Fihposu“, v kateri hoče postati nedolžni angeljček. Ali njegova črna koža je še bolj zatezmenela. Morda misli prvaški Bratstva, da se da vsakomur tako usta zamašati, kakor jih je zamašil baje Tušč nesrečni denki? Nasleda dopisnika imenuje Bratstva lažnika. Ali dokaze naj, da smo pisali le eno neresnico! Res je, in dovolj prič imamo, da je Bratstva razglasil, da je umrla Dečko na mrtvoudu. Res je nadalje, da jo je hotel pokopati brez komisije, ko se je spri s sorodniki in je kričal, da mora biti pokojnica pokopana, ker je že 60 ur mrtva. Od kje pa je vedel Bratstva, da je bila starka že 60 ur mrtva? Ali jo je videl umirati? Bratstva tudi taji, da bi orožniki pogreb ostavili in se ingovarja na župnika. Res je pa, da je vinaha Lucija Dečko pogreb ostavila in se naputila k orožnikom in da sta 2 orožnika zagotovila, da ostavita pogreb. Bratstva tudi pravi, da je imela starka le malo znamenje na obrazu in da mrlški ogleda ni spoznal sumljivih znakov. Res pa je, da je bila močna poškodba na obrazu in prihi in ako tega mrlški ogleda ni videl, potem ni sposoben za svoj posol. Tudi pravi Bratstva, da pokojnica ni beračila. Res pa je, da je beračila in sicer ne samo pri revnih viničarjih, temveč tudi pri svoji šlahiti v Središču. Ravno tako laže Bratstva, da ni spravil pokojnico ob premoženje. Ali ni Bratstva vabil vedno taščo in testa k sebi, da jim je izvalil tisočake in obdal hišo? Ali je moč posabiti, koliko živeča in drugih reči je zvonil pred 6 leti iz hiše? Še celo reče v repnici: ni posabil in ločeni posodi ni prizaneval, vse je šlo s njim. Tako stoji

stvar. Treba je bilo to pibiti, kajti gre se za resnico, katero ljubimo naprednjaki, kakor ljubi Bratstva taščine kronice. Sicer pa ve itak vsakdo, da je „Fihposov“ članek lažljiv in obžaluje tiste duhovnike, ki igrajo vlogo zaščitnikov takih moč kakor je Bratstva. Toliko za zdaj!

Prvaški poštenjak je solicitor v Soštanju Anton Cok. Moč je grozni hujškat in razširjevalec prvaških idej. Kakšni so ti prvaški odrešeniki, kaže dejstvo, da je ta Cok že opetovano zaradi tatvine, žaljenja in goljufije kaznovan. Zdaj je zopet tožen, ker je hotel učitelja Vrečko z grožnjami v to prisiliti, da mu podpiše neko prošnjo. O tožbi bodedo poročali.

Učitelja Kosi v Središču smo označili pred kratkem kot moča, ki daje otrokom čudne peovke. Poroča se nam, da kliče učitelj otroke sicer po njih domačih imenih, da pa jih ne miali s tem žaliti. Toliko v pojasnilo!

Veliki sejem v Framu se vrši 3. aprila; gotovo je, da se pripelje jako veliko živine. **Morilca v Kozmincih** so zdaj prišli. Poročali smo, da je umoril nekdo posestnika Šišeka in zašgal potem hišo. Zdaj so dobili morilca v osebi Tomaža Korena.

Pekojni opat v Admontu P. Hoffmann je zapustil ptujskim ubožcem 4000 K.

Detomur. Kmet Pocinger je našel 18. t. v potoku v Zg. Purkli novorojenčka. Otroka se je najprvo zadavilo in potem v potok virglo.

V hipni blaznosti je stopil hišnik Partl v Eibiswaldu na ograjo cerkvenega kora in padel 5 metrov globoko na kameniti tlak. Ne srečno je teško ranjen.

Ustreliti se je hotel pismonoša Tajnikar v Mariboru; zaniš se je težko.

Teško ranjena sta bila delavca Košir in Stor v fabriki v Storeh.

Umor v Studencih pri Mariboru. Doslej nerazjasneni umor se je zgodil te dni v Studencih pri Mariboru. V hiši št. 19 sta stanovala skupaj neka Marija Mlinarič in delavec slaček. Prepirla sta se vedno, ker je slaček svoj denar zapil. 22. t. je prišla Mlinarič k orožnikom in povedala, da jo je hotel Mlinarič v kleti umoriti; v sadnjem hipu mu je baje pobjegnila. Ko so prišli orožniki v hišo, našli so Mlinariča mrtvega ležati. Izključeno je, da bi si prizadel mrtvi Mlinarič sam rane. Ali umor je doslej popolnoma nerazjasnen.

Pogorela je viničarica posestnika Rajšpa v sv. Urbanu pri Ptuj. Posestnik ima veliko škode, ker je bil zavarovan le za 240 K. To je že peti požar v zadnjih mesecih in je gotovo, da povzroči te požare budodoleška roka.

Vlak je povozil preteklo nedeljo v Celju 45 letnega železniskega mojstra F. Zahradnika.

Iz Koroskega.

Klerikalna vzgoja v Podsinjivasi. 19. t. zvečer se je peljal ravnatelj bietriške fabrike akosi Podsinjovca. Nasproti mlinu je stalo nekaj mladih fantalinov. Eden teh smrkavcev je zaklical ravnatelju nesramno peovko. Dva pa sta tekla z grožnjami za vozom in končno inginila v koč Černika. Menda je bil eden teh mlečozobih fantalinov sin Černika. Take plodove rodi torej hujkanje prvaške bande! Tako se hujška proti gospodu, ki je pri prodaji fabrike živo nato delal, da ohrani fabriko, ki je čez let ne-umorno za razvitek fabrike delal in s tem slasti Podsinjivasi koristil. Prebivalci Podsinjevci imajo vendar veliki dobiček od fabrike; še danes dela v fabriki nad 40 ljudi iz te vasi. In tako se zdaj napada na cesti moča, ki je poštenjak, samo zato, ker ne trobi v prvaško-klerikalni rog. Končno seveda bode nehala potrpešljivost in zgodilo se bode nekaj, kar ne boče prijetno za hujškače. Trpeli bodo seveda tudi nedolžni. Ali odgovornost pade na tiste sovražne mladence v duhovski obleki, ki hujškajo neumorno naprej. Radovedni smo, je-li bodo potem ti črnhpi ljudstvu vrnili, kar mu odtegne prvaško hujkanje!

Borevilje za — Seifritza. V Borovljah se je vršil pred kratkim veliki shod volilcev tega okraja. Napredni kandidat g. Seifritz je razvil v imenitem govoru svoje nazore. Vkljub temu, da je bilo na shodu tudi precej socialistov in klerikalcev, se je izjavilo ednoglasno g. Seifritzu

zanpanje in se je naglašalo, da se boče podpi-
ralo to kandidaturu. Naprej!

„Slovenska zmaga“ v Vovbreh, tako je
kričal klerikalni „Mir“ dne 2. t. m. Občinske
volitve so se namreč 16. svečana vsilile. V vseh
3 razredih so bili izvoljeni sami
naprednjaki. „Mir“ se je torej s svojim
lažnim kričanjem prav hudo blamiral in osme-
šil. 12. t. m. so se zbrali novo voljeni občinski
odborniki in so volili pod vodstvom okraj-
nega glavarja g. dr. Klebel občinski zastop ter
krajni šolski svet. Županom je bil voljen g.
Georg Napetschnig, prvim svetovalcem pa g. W.
Speck. V šolski svet pa so bili voljeni g. Jos.
Glantschnig, Jch. Weiss in Aleks. Patsche. Vo-
litev se je izvršila ednoglasno. Kje je zdaj
pravaša „zmaga“? To so vendar sami napredno
misleči možje! Ali „Mir“ ve, da mu njegovi ne-
umnii čitatelji vse verujejo in zato laže naprej!
Grdo je napadel „Mir“ tudi g. oskrbnika baron
Keldorferjevega posestva. Imenuje ga „ta več-
je glava“! Vsek ve, da je g. Weiss že od
1. 1900 sem oskrbnik veleposestva in ima v me-
zinu več gospodarskega znanja kakor tucat
prvakihi farjev in advokatov. Ali mož je na-
prednjak in s tem dovolj, da ga psujejo kleri-
kalci. No, pomagalo jim to ne bode. 18 let je
bila občina Vovbre v klerikalnih rokah, ali zdaj
je napredna in to peče klerikalce. In vendar je
gotovo, da gremo naprej!

Župnik v Dješe (Diex) je prav čuden mo-
žakar. Povsod in vsemu nasprotuje, kar ne spada
v njegovo robo. L. 1906 so dobili po toči pri-
zadeji posestniki te občine od države podporo
K 2.600. Vsek poštenjak ve, da je bilo to le
zasluge vrlega poslanca Seifritza. Občinski tajnik
g. Brugger je valed tega na seji predlagal, naj
se občina g. Seifritzu javno zahvali. Vsi so gla-
sovali zato, le župnik Hraba ne. Lepo nasto-
panje za katoliškega duhovna. Menda ta gospod
posestnikom niti podpore ne privoščii. Ali pa še
danes ne more pozabiti, da je govoril g. Seifritz
proti zvišanju duhovniških plač... Drugi slučaj!
17. t. m. se je ustanovila v tej občini požarna
brambra. Vsi posestniki so pozdravili ustanovitev
z veseljem in so darovali lepe svotice za brambo.
Potrebo brambe mora vendar tudi vsakdo vi-
diti. Ali župnik Hraba je seveda nasprotnik
brambe in sicer zato, ker noče bramba zas-
topati hujekajoče nauke prvakov. Kmetje si bodo
tega župnika že zapomnili in bodo polagoma
razumeli, da so politikujoči farji največje slo za
kmetaki stan.

Ženo zaklati je hotel v Celovcu delavec
Marithing. Zblaznel je in ljudje so ženo komaj
rešili.

400 klobas so ukradli tatovi gostilničarju
Brandula v Gutensteinnu.

Pogorelo je posestvo Rože v Verdinjaku pri
Gutštajnu. Prebivalci so se komaj rešili. — Na-
dalje je pogorela 14. t. m. hiša posestnika Gö-
singerja p. d. Vrtiča v okolici Bistograda.

Snežni plaz je odrgal 12. t. m. kmetu
Oraschu na Oslci pri Borovlju hlev s govedo.
Ubilo je enega vola.

Po svetu.

XI. vinški sejans v Gradcu se vrši od 9.
do 11. aprila. t. l. v mestni tržni dvorani
(Markthalle) Naznanila se sprejema do 3. aprila.
Vabljeni so vsi vinaki proizvajalci na Stajer-
skem. Vina naj se donese v steklenicah ali
sodcih; dobro je, da vodi prodajalec sam raspe-
čevanje blaga. Na zahtevo pa prevzame to ržna
uprava in se zaračuni 2%, provizije. Vsa pojma-
nila daje mestni tržni komisariat.

Pazite pri streljanju! Kako lahko se zgodi
nesreča! Torej pozor!

Šolstvo in klerikalizem.

Prof. dr. Ludvig Wahrman.^{*)}
(Nadaljevanje iz konca.)

Velika kulturna sila je bila svoj čas kato-
liška cerkev. Cerkev je obdelala v srednjem
veku zemljo srednje Evrope, razvijala je duševni
promet in bila gostoljubna, gojila umetnost
in znanost, držala je zlasti tudi šole.

Seveda niso bile te šole za široke sloje
ljudstva določene. Ali veliki učenjaki so delali
tam, imenitni možje vseh stanov in poklicov so
izhajali iz njih. V malem je bil na teh šolah
verski poduk temelj izobrazbe, v velikem pa
teologija (bogoslovje) prva znanost. In v teh

šolah se je vzgojilo duh, ki ceni blagor duše na
onem svetu več kot vso srečo na tem svetu,
— duh, ki pravi da je vse na tej zemlji v
zvezi s dušnim blagorom in da je edina oblast,
ki odločuje o tej stvari, načelnik rimsko-kato-
liške cerkve.

Mi pa smo hodili v drugo šolo. In ta šola,
ne s nasiljem in močjo, temveč v kljub na-
silju se je pridobila prosto pot, samo valed
prepričevalne moči prostega duha. Svoboda si
je pridobila ta naša šola kapljica za kapljico,
s svobodo je osvetela in je premagala svoje
nasprotnike.

Svoje nasprotnike! — Ne menimo vero s
tem, kajti znanost ni nasprotnica vere. Ali pro-
stost šole in znanosti je uredila novo državo.
Zato se je duhovščina borila in se še bori proti
tej šoli.

V prvi polovici 19. stoletja se je nato sko-
raj porabilo. Takrat je cvel liberalni (svobodo-
domiselni) katolicizem, ki je bil veren in po-
trpežljiv. Opevalo se je skupno nastopanje trona
in oltarja. Takrat se pač še ni mislilo, da se je
s tem tudi pridigovalo za škodljivo skupno na-
stopanje vere in politike. Takrat je še
vladalo sveto navdušenje bojev za svobodo;
rimski duhovščina je še čutila grozne sunke iz
časa Napoleona; jezuiti so ostali od mrtvih in
potrebovali okrepčenja in pokoja.

V drugi omenjenega stoletja pa so bili zo-
pet močni in ko je prišlo l. 1848 gibanje za
prostost, imel je papež Pij IX. povod, da pove
svoje mnenje o naprednih mislih.

L. 1856 je izdal znani „Syllabus er-
rorum“, sestav po duhovščini obsojenih „zmot-
novnega časa. Vsebinska te knjige je: katoliška
cerkev se ni in se ne bode spremenila, temveč
stoji vedno na stališču svojega srednjoveškega
naziranja. V „Syllabus“ se nasprotuje odločno
nazoru, da sme vsakdo priznati tisto vero, ka-
tero smatra za resnično in da se lahko v vsaki
veri pridobi večni blagor. Obsoja se nazor, da
se sme upati na večni blagor za tiste, ki niso
katoličani. Obsoja se nauk, da zamore posta-
viti država meje cerkvi in da cerkev ne sme
razvijati svojo silo brez priznanja od strani države.
Obsoja se nauk, da ne sme rabiti cerkev sile
in da ne sme posedovati posestnih moči. Obsoja
se zlasti tudi nauk, da je šolstvo državna
stvar... Seveda ni to vsa vsebina „Syllabusa“.
Ali — vprašamo: ali je to vera? Gre se le za
povzetne reči, za posvetno moč, katero je po-
sedovala duhovščina v srednjem reku. Ali stoji
sednjovala duhovščina v srednjem reku? Ne!
„Syllabus“ torej na stališču krščanstva? Ne!
Kristus je izjavil, da njegova država ni od tega
sveta; — duhovščina pa govori ravno o posvetni
nadvladi. Kristus je oznanjeval ljubezen do
vsakega. — „Syllabus“ pa zahteva sovraštvo
za vse, ki niso naše vere. Torej je „Syllabus“
nekrščanski nauk.

In zakaj povemo vse to? Ker je ta „Sylla-
bus“ zastava in vzor klerikalizmu. Kar velja o
„Syllabusu“, velja tudi o klerikalizmu.

Kaj je klerikalizem? — Klerikalizem
je nesrečni plod nesrečnega zdru-
ženja vere in politike.

Duhovščina se je sicer borila proti moderni
državi, ali porabila je v kljub temu vse svobodne
uredbe države in jih porabila v svoje namene.
Vstvarila je zlasti velike politične stranke,
katere se borijo za lastnimi sredstvi proti državi.
In ker vplivajo na te stranke v prvi vrsti „kle-
riki“ (duhovniki), zato jih imenujemo kleri-
kalne stranke, njih namene in nazore pa
klerikalizem.

Menim, da smo dokazali, da nista vera in
klerikalizem ednaka pojma, temveč da sta na-
sprotiva. Ako ključemo tedaj ljudstvo na boj
za šolo, potem naj prihajajo tudi oni, katerim
ni vera deveta briga.

Mi stojimo na postavnih tleh. Sveto
pismo kakor tudi postavbe so na naši strani.
Kajti sv. pismo pravi: „Dajte cesarju, kar je
cesarjevega in Bogu, kar je božjega“. Avstrijska
postavba pa izroči vrhovno vodstvo poduka in
vzgoje državi, pravi da je znanost prosta.

Kaj torej zahtevamo? Ničesar pretežvega
ne, kajti dobro poznamo slabost slabotnih. Za-
četi treba s malim, da se pride do velikega.
Ne boj proti osebam! Grdo je, zaničevati svojega

^{*)} Vseučilnični profesor dr. Wahrman je imel svoj čas v
lozovstvu velikišinski govori, katerega objektivno delo na vseh
oblastih. Op. ur.

bližnjega, ker ima drugo mnenje kakor mi. Pre-
pričati moramo svoje nasprotnike!

V težkem času živimo. Ne verujem, da bi
človeštvo ne razumelo ta čas. Vzori rečnice,
svobode, napredka ne morejo umreti in zato
nas klerikalizem ne more premagati. Borimo
se za šolo, kajti gre se za najdražje, kar pose-
dujemo, za našo dečo; ona bode vzirala
plodove naših žrtve. In deca bode sodila, je-li
smo storili svojo dolžnost ali ne.

Nam možem šole je ta dolžnost prva. Naši
zvestobi so izročena polja vsega lepega in vis-
kega. In sveta nam bodi zemlja, v katero za-
sadimo seme bodočnosti.

Gospodarske.

Čiščenje sadnega drevja. Sadno drevje ne
potrebuje mnogo oskrbe, toda nekatera majna
dela treba je opraviti, če hočemo, da nam bo
prineslo sad. Pred vsem je treba sadno drevje
včasih pognojiti in okopati ter ga varovati raz-
nih živalskih in rastlinskih škodljivcev. Dokler
je drevesce še mlado, moramo skrbeti, da dobi
pravičen vrh, kateremu ne bo škodil veter in
bo kolikormogoče razložen blagodejnim solčnim
žarkom. Le na takem drevju zamoremo dobiti
mnoho lepega in dobrega sadja, ker dobiva listje
potraben zrak, solčno gorko in svetlobo. Če
pogledamo pa nekoliko po naših sadovnjakih,
vidimo, da si krade eno drevo drugemu svet-
lobo in zrak a radi tega hirati obe, sadovnjaki
so večinoma prava bosta in zato ne donajajo
tistih dobodkov, ki bi jih lahko. Pa tudi na
posameznem drevju vidimo, kako satira veja s
svojo senco sosedno vejo in zato ne rodi ne ta
ne ona. Naši kmetje pozabili so večinoma dati
drevescu že v mladosti primerno obliko in zato
se starina grdo obnaša. Takem staremu drevju
je treba zato včasih pomagati s tem, da se ga
očisti ter se mu odstranijo one veje, ki drevesu
samo škodijo in nagajajo. To so pred vsem suhe
ali na pol suhe veje in one veje, ki se križajo.
Tam kjer so veje pregošte, treba jih je srediti.
Najboljša oblika na sadnem drevju je ona, ki
je navadno napravi na prostem rastoči bor, to-
raj keglasta oblika. V to obliko skalejmo drevo
vzgojiti ali spraviti. Naš priprosti kmet sicer od-
strani včasih kakšno vejo tudi na drevesu, toda
večinoma samo tako, ki mu nadleguje pri oranju
ali pri košnji. Navadno vzame sekuro ali „ren-
čelico“ pa mahne po veji, ne glede na to kje
in kako strklji, ki nastane, se posuši in na-
zadnje začne gniti. Zato vidimo na našem sad-
nem drevju toliko suhih ostankov in toliko na-
gnitih vej in debel. Naguito drevo seveda izgubi
svojo moč in zato tudi ne rodi tako, kakor
zdravo drevo. Kedar odstranjujemo toraj debele
veje, moramo bolj paziti, nego se pri naš na-
vadno pazi. Pred vsem moramo vejo gladko
odrezati. To se najlažje napravi z dobro žago.
S sekuro je delo težavno. Da se debele veje,
ko smo jih na pol prežagali ne odčesnejo ter
zavdajo s tem debelu ali drugi veji še več rano,
morajo se najprej spodaj nekoliko nalaagati in
še le potem od zgoraj prežagati. Sedaj je naj-
boljši čas, da drevje pregledamo in ga preči-
stimo. Komur je toraj za to, da bo imel mnogo
dobrega in lepega sadja, naj ne zamudi tega
prepotrebnege dela. St. v „Prim. Gosp.“

Kateri krompir rabimo za seme? Za seme
so najboljši srednji gomolji, ki imajo lepo ob-
liko. Drobni krompir ni za seme, posebno če
je dotična krompirjeva vrsta z debelimi gomolji,
ker je taki proben krompir navadno še premalo
dozorel. Boljše je vzeti debele gomolje in jih
prerezati, ugo drobne. Posebno je paziti pri
krompirju da seme večkrat menjamo.

Proti malemu pedicu. — Mali pedic je
provzročil preteklo pomlad veliko škodo na
češnjah; valed tega začel je splošen boj proti
temu škodljivcu z nastavljanjem pasov, nama-
zanih s petrino. Mnogi posestniki pa niso ukre-
nili proti tej golazni nič, ali so pa omenjene
pasove nepravilno ali prekasno nastavili, valed
česar se bodo gosonice malega pedica prihodnjo
pomlad na nekaterih češnjah v velikem številu
pojavi. Nasvetuje se vsem onim ki zapišajo
na svojem drevju za mrčes, naj poskropijo do-
tična drevesa koj po cvetju s tobakovno vodo in
sicer naj se vzame na 1 hl vode 1½ kg to-
badnega izvlečka (ekstrakta), ki se dobi v me-
stih pri glavni razprodaji tobaka. Preteklo leto